Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

ВКП(б)-эйн Б.-М. Обкомой ба БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй орган

1940 оной АВГУСТ 14 Среда № 187 (3187)

Сэн 10 мүнгэ.

Арадай баяр

КАЛЛАСТЕ, августын 12. (ТАСС). Калласте городой ажалшад болбол Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзда Эстонско ССР-ые абалгые арадай тон ехэ һайнүдэрлэлгөөр тэмдэглэбэ.

Городой һайн үдэрлэлгэ үглөөгүүр эртэһээ эхилээ. Хүхюун ба согтой шэнэ советскэ гражданинууд болбол гайхамшаг баяраар демонстрацида гараба. „Инаг Сталин мандаг“, „СССР мандаг“ гэжэ бэшээтэй улаан тугууд ба транспарантнуудтайгаар, оркестрнүүдтэйгээр демонстрантнууд болбол городой улицануудаар гараһан ба 1919 ондо сагаангвардейцүүдээр буудагдаһан, хүдэлмэришэн ангиин тэмэсэлшэдэй хүүрнүүд тээшэ ошобод, тэндэ митинг болоо. Городой ажалшад болбол СССР-эй Верховно Соведэй VII Сессиин шиидхэбэриие нэгэн һаналаар һайшаагаа. Солото Улаан Армиин хүндэлэлдэ, Советскэ правительствын хүндэлэлдэ, ажалшадай хани ба эсэгэ нүхэр Сталинай хүндэлэлдэ здравицые соносхобо.

Үдэшэлэн, городто баярай байдал үргэлжэлбэ. Залуушууд танцовалһан ба советскэ шэнэ дуунуудые дуулаһан байна. Арад болбол шэнэ ажабайдалай эхилһэниие, капиталистическэ дарлалтаһаа өөһэдынгөө сүлөөрһэнэй һайн үдэр хэбэ.

Таряа хуряалгада эрхимээр бэлэдхэжэ, эмхитэйгээр ороё!

Һаяхан боложо үнгэрһэн, ВКП(б)-эйн ЦК-гэй Пленум болбол „Хуряалга ба хүдөө ажахын продуктнуудые бэлэдхэлгэ тухай“ тон шухала удхашанартай шиидхэбэри гаргаһан байна. Большевистскэ парти ба советскэ правительство хадаа колхозуудай саашадаа һалбаран хүгжэхэ тухайда, колхознигуудай жаргалта сэнгэлиг ажабайдал тухайда үдэр бүриин анхарал ба оролдолго табидагынь энээгээр гэршэлэгдэнэ. Пленумэй шиидхэбэри болбол шэнэ ургасые саг соонь гээлтэгүйгөөр хуряажа абалгын тодорхой программа мүн.

Мүнөө жэлэй таряа хуряалгада гол анхаралаа ямар юумэндэ хандуулха ушартайб гэбэл: ороохо гээлгэтэй тэмэсэлые хэзээ-хэзээнэйхиһээ үлүү шангаар ябуулха шухала. Үнгэрэгшэ жэлнүүдтэ хүдөө нютаглахи хүтэлбэрилэгшэд таряа хуряалгада беспечнээр хандаһанайнь гэмээр, полевой хүдэлмэри ехээр удаардаг һэн. Энээнэй результадта, ороохон, овоць ба бусад культурануудай ургамалнууд нилээд ехээр гээгдэдэг байгаа. Хуряалга унжагайрһан дээрэһээ, таряан айража адхархаһаа байтагай, һалхин ба бороондо нэнгэжэ, газартаа няалдаха гү, али хэтэрхэдээ саһанда дарагдадагшье ушарнууд манай эндэ үсөөн бэшэ бии байгаа.

„Парти ба правительство болбол, гүрэнэй интересүүдтэй бүрин зохилдуулан ажахыгаа бодомжотойгоор эрхилжэ, эрхимээр хүдэлмэрилхынь тулада нютагай партийна ба советскэ организацинуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ бүхы эрхэ ба аргабайдалые олгоно. Арадай нангин зөөриие, тусхайлбал—таряае, овощые ба бусад хүдөө ажахын продуктнуудые гээжэ, гүрэндэ харша тенденцидэ туһалагша тэрэ хүтэлбэрилэгшэ хадаа партиин найдабариие харюулжа шадахагүй байна. Парти хадаа тиимэ хүтэлбэрилэгшые тушаалһаань хаяхаһаа гадна, судай харюусалгада хабаадуулха“—гэжэ Ц. О. „Правда“ заана.

Теэд, манай республикын машинно-тракторна станцинуудай ба колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд болбол таряанай гээлтэ болохогүйнь тулада, шэнэ ургасые зэбсэг түгэсөөр угтаха ябадалые хангажа шадаа гү? Хэдэн аймагуудта бэлэдхэлэй хүдэлмэри үшөө дутамаг байна. Гэхэ зуураа, хаа-хаанагүй таряанай эдеэшэлгэ хүсэжэ, хуряха сагынь бүри дүтэлөө. Энэ жэлдэ хабарай тарилга эмхитэйгээр үнгэргэгдэһэнэй ба климатическэ услови угаа таатай зохид байһанайнь ашаар баян ургаса абтахань лабтай. Зүгөөр, зарим аймагай партийна, советскэ ба газартаряалангай органууд ургаса хуряалгада урданайгаа практикые дахин дабтаха һэдэлгэ гаргана.

Жэшээнь, Селенгын аймагыешье абаад үзэе. Тэндэ нилээд олон колхозуудай таряань эдеэшэжэ хүсөөд шахуу байна. Түүбэрилэн хуряаха хүдэлмэри үглөө-мүнөө эхилхэнь. Аймаг соонь аяар 50-аад жатканууд ремонтһоо үшөө гараагүй. Жаткануудта табигдаха ёһотой запчастьнууд колхозуудай склад соогуур хэбтэһээр. Зарим сноповязалканууд ба молотилканууд эдэрхэй зандаа хэбтэнэ. Мүн тэрэшэлэн, ороохо сэбэрлэлгын машинанууд бэлэн болоогүй.

Энээн дээрэһээ харахада, зарим аймагай хүтэлбэрилэгшэд таряагаа имагта комбайнаар хуряахаар хараалаад, простой машинануудые тоохогүй һэдэлгэ гаргажа байһанынь элирнэ. Парти болбол иимэ тенденциие эрид буруушаана. Простой машинануудые хэрэгсээнгүйгөөр, бэеынгээ амарые хараад, таряа хуряалгые унжагайруулха гэһэн һэдэлгэтэй эрид тэмэсэхэ хэрэгтэй.

Селен-Думын, Закаменай ба бусад МТС-үүд таряахуряалгын эхилхээ байхада, комбайнуудтаа хэрэглэгдэхэ бензин үгы һуунад Горючиин шэрэлгые саг соонь эмхидхэжэ шадаагүй ушарһаа, мүнөө ургаса хуряалгые болзортонь эхилэлгые таһалдуулхань холо бэшэ болоо. Дурсагдагша МТС-үүдэй дирекцинүүд хадаа, комбайнуудаа горючаар хангаха тушаа практическа хэмжээнүүдые мүнөө хүрэтэр абаадүй, дэрээ ортоод байна.

Тиихэдэнь, Селенгын аймагай наада захадань—„Улаан Оронго“ колхоздо таряа хуряалга эхилээ. Тэндэ хоёр комбайн хүдэлмэрилнэ. Тиибэшье, Селенгын ба тэрээндэл адли условитой аймагууд энэ факт дээрэһээ өөһэдтөө вывод хэжэ, ургаса хуряалгада бэлэдхэлые шамдуулхагүйнь гайхалтай.

Шэнэ ургасые түүбэрилэн хуряаха хүдэлмэри эхилһэн тухай Заиграйн аймагһаашье мэдээсэнэ. Дабаатын сомоной, „Парижын Коммуна“ ба Ацагадай сомоной, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудай поли дээрэ жаткануудаар хадалга гурбадахи үдэртөө ябуулагдажа байна. Мүнөө ургаса хуряалгада звеньевой методээр ажалаа эмхидхэжэ шадаһыень тусгаар тэмдэглэхэ шухала.

Ургаса хуряалга эхилэмсээр, гүрэндэ таряа тушаалгые һайнаар эмхидхэхэ—колхоз бүхэнэй арюун уялга. Колхозуудахи бүхы тээлгын хүсэн—морид ба автомашинанууд, мүн мешок ба һабанууд бүрин элсүүлэгдэжэ хүсэд бэлэн байха ёһотой. Энэ талаар, Тунхэнэй МТС-эй кустын колхозууд һайн үүсхэл гаргаһаниие бүгэдөөрөө дэлжэхэ хэрэгтэй. Тэдэнэр, гүрэндэ тушаагдаха ороохо шэрэхэ саг үргэлжын транспортна звенонуудые эмхидхээд, тэдэндэ мори, тэргэ, хомууд тоног, мешок һаба г. м. хэрэгсэлнүүдые бэхилэн үгэбэ.

Полевой хүдэлмэриин үедэ колхозуудта ажалай дисциплиные шангаар табиха хэрэгтэй. Лодырьнууд, зайгуулнууд ба дезорганизаторнууд хадаа, илангаяа ургаса хуряалгын үедэ колхозой ажахыда бага бэшэ гарза хохидол ушаруулдаг. Тэдэнэй гэмээр, хэды шэнээн таряан ба овощь хүсэд хуряагдангүй хосордог байһань бидэндэ мэдээжэ.

Мүнөө үбһэнэй хүдэлмэриин үедэшье зарим артельнүүдтэ хуурмаг-колхознигууд зорогоороо аашалжа байнад. Хориин аймагай, Кировэй нэрэмжэтэ (Үдэ) ба Закаменай аймагай, Сталинай нэрэмжэтэ(Михайловск), Калининай нэрэмжэтэ колхозуудта нилээд олон лодырьнууд дуратай тээшээ гараад зайжа ябанад. Тиихэдэ, дурсагдаһан артельнүүдтэ үбһэ хуряалгань гүнзэгы таһалдалда байна. Иимэ ушар саашадаа ябашье тэсэхээр бэшэ!

Мүн тэрэшэлэн, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй июлиин 17-ой үдэрэй Указые комбайнернууд ба трактористнуудай дунда зүбөөр бэелүүлхэ шулаха.

Парти ба правительство болбол, политическэ беспечностиие усадхажа, таряанай ургасые богонихон болзор соо, эрхим шанартайгаар хуряахые эринэ. Бидэнэр энээниие хангаха уялгатайбди.

Бессарабиин ба Хойто Буковинын арадуудай, Литвын ба Латвиин сеймнүүдэй, Эстониин гүрэнэй думын бүрин эрхэтэ комиссинуудай түлөөлэгшэдтэй Кремль соо уулзалга

Августын 10-да, үдэшын 8 часта, Георгиевско зал айлшадаар дүүрэнхэй байгаа. Эндэ—Бессарабиин, Хойто Буковинын, Литвын, Латвиин ба Эстониин ахадүү арадуудай делегацинууд, ВКП(б)-эйн ЦК-гэй членүүд, Советскэ Союзай Правительствын членүүд, СССР-эй Верховно Соведэй депутадуул, РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадуул, Советскэ Союзай Геройнууд, искусствын суута мастернууд, уранзохёолшод, эрдэмтэд сугларба.

Тэндэ хабаадагшадай дунда: Советскэ Союзай маршалнууд нүхэд Кулик, Шапошников; нүхэд Шкирятов, Поскребышев, Булганин, Вышинский, Вознесенский, Первухин, Малышев, Косыгин, Димитров, Мануильский, Ярославский, Щербаков, Митин, Бадаев, Горкин, Хохлов, Поспелов, Зверев, Ванников, Шахурин, Тевосян, Пересыпкин, Вахрушев, Лозовский, Деканозов, Бочков, Советскэ Союзай геройнууд Левченко, Громов, Шмидт, Ширшов, Федоров, Кренкель, Раскова, Каманин ба бусад.

Тэндэ хабаадагшад болбол нүхэд И. В. Сталин, В. М. Молотов, К. Е. Ворошилов, М. И. Калинин, Л. М. Каганович, А. А. Андреев, А. А. Жданов, А. И. Микоян, Л. П. Берия, Н. М. Шверник, Г. М. Маленков, С.К. Тимошенкын зал соо орожо ерэхэдэнь нэрьемэ аплодисментээр угтаба. Агууехэ Сталиниие, Партиин ба Правительствын хүтэлбэрилэгшэдые хүндэлһэн амаршалганууд литовско, латышска, эстонско, молдавска, украинска, ород хэлэнүүд дээрэ дуулдана.

Нэрьемэ овациин замхахада, нүхэр Молотов дорозаагдаһан үгэнүүдтэйгээр тэндэ хабаадагшадта хандаба:

—Би хадаа, манай ороной солото хүнүүдтэ—манай айлшадта хандахые ба манай ханинүхэдэй—Молдавиин, Хойто Буковинын, Литвын, Латвиин ба Эстониин арадуудай түлөөлэгшэдэй элүүр энхын түлөө бокал үргэхые хүсэнэб.

Эдэ үгэнүүдэй харюуда удаан аплодисментнүүд болоно.

—Советскэ арадуудай бүлэ ургаа. —Нүхэр Молотов хэлэнэ. —Би хойноһоонь эхилхэм. Москвада ерэһэн, Эстонско арадай делегациие амаршалнаб. Сталинска Конституциин туг доро Эстонско Советскэ Социалистическэ Республикын һалбаран бадархын түлөө!

Нүхэр Молотов болбол Советскэ Социалистическэ Латвиин түлөө, советскэ Латвиин арадуудтай СССР-эй арадуудай сталинска хани барисаагай түлөө тост үргэбэ. Ленин—Сталинай партиин хүтэлбэри доро саашадаа ургаха ба һалбаран бадарахыень, амжалтануудые түйлахыень ахадүүнэр ба ханинүхэд—литовецуудта хүсэе. Литовско арадай делегациин элүүр энхын түлөө, Литовско Советскэ Социалистическэ Республикын бадаралтын түлөө!

Советскэ правительствын толгойн эдэ үгэнүүдые айлшад нэрьемэ овацяар угтаба.

Молдавска Советскэ Социалистическэ Республикын ажалшадые нүхэр Молотов халуунаар амаршална.

—Молдавска Союзна Советскэ Социалистическэ Республикын түлөө, тэрээнэй арадуудай делегадуудай түлөө!

Украинска Советскэ Социалистическэ Республикын составта ниилэн ороһон, Хойто Буковинын һалбаран бадархын түлөө нүхэр Молотовой тост үгэхэдэнь, зал соо „ура“ хашхаралдаан болобо.

Нүхэр Молотов болбол агууехэ Советскэ Союзай түлөө тост үргэбэ.

Советскэ хүнүүд болбол, нүхэр Молотов хэлэнэ, агууехэ Сталинда, тэрээнэй сэсэн хүтэлбэридэ, тэрээнэй гениальна урид харалгада өөһэдынгөө бүхы амжалтануудаар уялгатайбди гэжэ мэдэнэ. Би агууехэ Советскэ Союзай түлөө, алдарта большевистскэ партиин түлөө, манай эхэ ороноор түйлагдаһан амжалтануудай түлөө, манай амжалтануудай тугай түлөө—нүхэр Сталинай түлөө, тэрээнэй элүүр энхэ байхын түлөө тост соносхоноб!

Тэндэ хабаадалсагшад нэгэндоро бодно, нэрьемэ аплодисментнүүд болоно.

Зал соо овациин замхахада, нүхэр Ворошилов болбол Советскэ Союзай эрхим гражданин, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Михаил Иванович Калининай түлөө тост үргэбэ. Тэндэ хабаадагшад нүхэр Калининые халуунаар амаршална.

Нүхэр Ворошилов болбол, нүхэр Сталинай ойрын соратник—Арадай Комиссарнарай Соведэй түрүүлэгшэ ба гадаада хэрэгүүдэй Арадай Комиссар Вячеслав Михайлович Молотовые хүндэлһэн тост үргэбэ.

Энээнэй һүүлээр, Литовско Советскэ Республикын президентын уялгые дүүргэгшэ премьер-министр нүхэр Палецкис, Эстонско республикын президентын уялгые дүүргэгшэ премьер-министр нүхэр Варес, латвийска республикын президентын уялгые дүүргэгшэ премьер-министр нүхэр Кирхенштейнс, молдавска арадай түлөөлэгшэ нүхэр Кречунеску, Хойто Буковинын ажалшадай түлөөлэгшэ нүхэр Михалчук үгэ хэлэбэд.

Уулзалгын үедэ ехэ концерт болоо.(ТАСС).

СССР-эй Верховно Соведэр абтаһан законууд

„Промышленна предприятинуудаар муу шанартай продукциие гаргаһанай түлөө ба уялгата стандартнуудые сахяагүйн түлөө харюусалганууд тухай“ СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указые баталха тухай

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Совет тогтооно:

„Промышленна предприятинуудаар муу шанартай продукциие гаргаһанай түлөө ба уялгата стандартнуудые сахяагүйн түлөө харюусалганууд тухай“ СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй указые баталха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ **М. КАЛИНИН.**

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь **А. ГОРКИН**

Москва, Кремль.
1940 оной августын 7.

Нүхэр В. А. Малышевые СССР-эй Арадай Комиссарнарай Соведэй түрүүлэгшын орологшоор томилхо тухай СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указые баталха тухай

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Совет тогтооно:

Нүхэр Вячеслав Александрович Малышевые СССР-эй Арадай Комиссарнуудай Соведэй түрүүлэгшын орологшоор томилхо.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ **М. КАЛИНИН**

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь **А. ГОРКИН.**

Москва, Кремль.
1940 оной августын 7.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ

УКАЗ

Прогул хэлгэ ба предприятинуудһаа, учреждениинүүдһээ зоргоороо гаралга тухай хэрэгүүдые арадай заседательнуудай хабаадалгагүйгөөр, арадай судьянуудаар харалга тухай

Хүндэгүй шалтагаануудаар прогул хэлгэ ба предприятинуудһаа, учреждениинүүдһээ зоргоороо гаралга тухай хэрэгүүд болбол арадай заседательнуудай хабаадалгагүйгөөр, арадай судьянуудаар гансаараарнь харагдаха гэжэ тогтоохо.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ **М. Калинин.**

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь **А. Горкин.**

Москва, Кремль.
1940 оной августын 10.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ

УКАЗ

Үйлэдбэри дээрэ үзэгдэһэн „жэжэ хулгайнууд“ ба хулиганствын түлөөдэнь хуулиин харюусалга тухай

1. Предприятинууд дээрэ гү, али учреждениинүүдтэ үзэгдэһэн, «жэжэ хулгай» болбол тэрэнэй хэмжээһээ дулдыдангүйгөөр,—хэрбээ тэрэ болбол өөрынгөө характераар, законой ёһоор бүри хүндэ хэһээлтэдэ хабаадуулагдахаар бэшэ байгаа һаа,—1жэлэй болзороор тюрьмэдэ хаагдахаар шиидхэгдэхэ гэжэ тогтоохо.

2. Предприятинууд дээрэ, учреждениинүүдтэ ба общественнэ газарнуудта хэгдэһэн хулиганска аашанууд,—хэрбээ тэдэ аашанууд өөрынгөө характераар, законой ёһоор, бүри хүндэ хэһээлтэ даахагүй байгаа һаа, 1 жэлэй болзороор, тюрьмэдэ хаагдахаар шиидхэгдэхэ гэжэ тогтоохо.

3. Энэ указтай зохилдуулан, уголовно кодекснуудта хубилалтануудые оруулхыень Союзна Республикануудай Верховно Соведүүдтэ дурадхаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ **М. КАЛИНИН.**

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь **А. ГОРКИН.**

Москва. Кремль.
1940 оной августын 10.

РСФСР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ

УКАЗ

Эхин, хүсэд бэшэ дунда ба дунда һургуулинуудай багшанарта РСФСР-эй һургуулинуудай габьяата багшын нэрэ зэргые олгохо тухай

Үхи хүүгэдые коммунистическэ хүмүүжүүлгын ба һургалгын хэрэгтэ эрхим амжалтануудай, олон жэлэй педагогическа хүдэлмэриин ба общественнэ ажабайдалда активнаар хабаадаһанайнь түлөө РСФСР-эй һургуулинуудай габьяата багшын нэрэ зэргые олгохо:

1. **Архангельская Елизавета Владимировнада**—Москва городой, Первомайска районой №415 хүсэд бэшэ дунда һургуулиин багша.

2. **Барсукова Агрепина Антоновнада**—Чкалов городой №6 дунда һургуулиин багша.

3. **Беликова Антонина Федоровнада**—Чкалов городой №9 дунда һургуулиин багша.

4. **Васильева София Михайловнада**—Куйбышев городой №17 хүсэд бэшэ дунда һургуулиин багша.

5. **Венедикторова Александра Ивановнада**—Москва городой, Ленинскэ районой №7 дунда һургуулиин багша.

6. **Власова Александра Александровнада**—Архангельск городой, Октябрьска районой №14 дунда һургуулиин багша.

7. **Войнова Екатерина Алексеевнада**—Ивановска областиин, Вичуга городой №1 хүсэд бэшэ дунда һургуулиин багша.

8. **Галкина Август Дмитровнада**—Архангельск городой, Исакогорско районой №84 эхин һургуулиин багша.

9. **Городов Александра Ивановичта**—Москва городой, Советскэ районой №113 дунда һургуулиин багша.

10. **Грузова Елизавета Алексеевнада**—Москва городой, Ленинградска районой №164 дунда һургуулиин багшада.

11. **Гусева Мария Никифоровнада**—Курска областиин, Микояновско районой, Наумовска хүсэд бэшэ дунда һургуулиин багша.

12. **Добжохотов Александр Ивановичта**—Ивановско областиин, Совинска районой, Вознесенскэ хүсэд бэшэ дунда һургуулиин багша.

13. **Калинин Иван Евстафьевичта**—Сталинградска областиин, Подтелковско районой, Букановско хүсэд бэшэ дунда һургуулиин багша ба директор.

14. **Копеуцкая Анна Ивановнада**—Калинин городой №7 дунда һургуулиин багша.

15. **Лосева Павла Григорьевнада**—Архангельск городой, Исагорско районой, Исакогорско №86 эхин һургуулиин эрхилэгшэ ба багша.

16. **Лютиков Дмитрий Павловичта**—Сталинградска областиин, Камызякска районой, Старый Тузуклей селогой эхин һургуулиин эрхилэгшэ ба багша.

17. **Морев Иван Михайловичта**—Ивановска областиин, Шуй городой №2 дунда һургуулиин багша ба директор.

18. **Мышинский Зенон Леопольдовичта**—Ленинград городой, Василеостровско районой №7 хүсэд бэшэ дунда һургуулиин багша ба директор.

19. **Узерецкая Екатерина Ивановнада**—Московско областиин, Орехово-зуево городой №1 дунда һургуулиин багша.

20. **Орлова Зиновья Алексеевнада**—Ленинград городой, Смольнинско районой №17 дунда һургуулиин багша.

21. **Писарева Наталья Сергеевнада**—Москва городой, Куйбышевска районой №310 дунда һургуулиин багша.

22. **Рассказова Александра Павловнада**—Воронежско областиин, Кипецка городой №1 дунда һургуулиин багша.

23. **Родыгина Евдокия Александровнада**—Кировскэ областиин, Немскэ районой, немскэ дунда һургуулиин багша.

24. **Садонов Семен Петровичта**—Воронеж городой №53 хүсэд бэшэ дунда һургуулиин багша ба директор.

25. **Сысоева Екатерина Ивановнада**—Калининска районой, Кимра городой №1 эхин һургуулиин багша.

26. **Сысоева Екатерина Ивановнада**—Киров городой, Ждановска районой №9 эхин һургуулиин багша.

27. **Цлаф Яков Наумовичта**—Куйбышев городой №74 дунда һургуулиин багша.

28. **Якимовская Анна Александровнада**—Ивановско областиин, Ильинскэ районой, Выползовско эхин һургуулиин эрхилэгшэ ба багша.

29. **Якунина Лидия Игнатьевнада**—Ленинград городой, Петроградска районой №5 дунда һургуулиин багша.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ **А. БАДАЕВ.**

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь **И. БАХРУМОВ.**

Москва,
1940 оной августын 6.

Б.-М. искусствын декадада бэлэдхэл

Манай театрын дууша басаган

Хэрбээ 1934 ондо, Улан-Удэ город абагында айлшалжа ерээгүй һаа, тэрэ үедэ энэ ансамбли шахидзар табигдажа байһан „Гилбэрэй Хатан" гэжэ оперые хараагүй байгаа һаа, Надя Петровагай наһанайн зам хайшаа эрьежэ байгааб, хэн мэдэхэб. Тэрэ соо һүүдшэхээ ороһон Надя амилхаашье болишоод шагнажа һуугаа һэн, сценэ дээрэ юнэйшье боложо байһые гүйсэд ойлгоогүй һэн. Дуушад артистнуудай дунгинаса татахыень шагнахада, пьесынь удха мэдэжэ шадаагүй болобошье, музыкын иргээгүй хүсэ байгаа, гайхамшаг гоё хоолойнууд, солгёон шанга дуунуудые шагнажа һуухада Надиин зосоо баярай дүлэн бадаран соробхилон байгаа бэлэй.

Надя Петрова 1915 ондо Бохоной аймагай, Шаралдай нютагта түрэһэн юм. Тэндээ һургуулида һураад, нютагтаа 1936 он хүрэтэр байба. 1935 ондо комсомолдо ороо һэн. Петрова болбол өөрынгөө нютагта культурна хүдэлмэриие активнаар эрхилэгшэдэй нэгэнь байгаа. Бүри захан ябахадаа улаан булангые эрхилжэ байһан байна. Дуу дуулаха, танцевалха, зүжэг наада табиха дуратай байгаа, тиигээд, өөрөө дирижерые, балетмейстерые, пьесэ табигшашье, артистиашье болоод наадажа үзээ. Манай артистнарай эхэнхинь иигэжэ эхилһэн байха.

1937 ондо Надя Петровагай урда үнэн искусствын ялагар һайхан гэрэл үзэгдэбэ. Тиигээдшье, Надя өөрынгөө оролдосоор, колхозһоо командировко абажа театральна училищада ерэһэн байна. Энэнь хадаа, колхозно поли дээрэ ударница ябаһанайнь ашагай үрэ мүн. Училищаа 1940 ондо актерой классаар дүүргээ һэн. Училищедэ һураха үе соогоо олон гайхамшагта рольнуудые (Островскиин „Грозада"—Катерины роль, „Үгытэй байха эшүүритэ үбшэн бэшэ" гэжэ пьесэдэ—Пелагея Егоровнын роль, „Ромео ба Джульетта"—тэжээгшын роль, Чеховэй „Бабгайда"—Поповагай роль наадаба.

Мүн лэ „Үгытэй байха эшүүри бэшэ" гэжэ пьесэ соо олоной сценэ дээрэ дуу дууланһан байгаа. Петровагай иргээ һайхан хоолойгоороо дуулахадань, дуунай багша Стрелова гайхан хаража байба. Тиигээд һүүлээрнь Надида дуунай эрдэм индивидуальнаар заажа эхилһэн юм. „Хайшан гээд исото, хүзээмото мэдэдэг болоһоноо би өөрөөшье мэдэгшэгүйб"—гэжэ Петрова хэлэдэг.

Мүнөө Петрова „Баир" ба „Энхэ Булат—баатар" гэжэ гайхамшагта зүжэгүүдтэ главна роль наадаха бэлэдхэжэ байна. Эрхим мэргэжэлтэй музыкантнууд, дуунай багшанар, Московско консерваториин профессор С. И. Друзякина болбол Петровагай иргээ һайхан хоолоые энхэржэ абаа. Һөтэй урянһайханай сценэ дээрэ урдань хэзээдэшье наадагүй басаган мүнөө өөрынгөө золто һайхан һүүрииие олобо. Булаган ба Арюун Гоохоной рольнуудта Надежда Петровагай наадажа байһые харахан хүн хайшан гэжэ олонтоото хоор ба бүхы оркестрые „булин" дуулажа хонгёо шанга хоолойгоо гарган, театрын ужам залые зэдэлүүлэн байһыень шагнаһан хүн, өөрыгөө урянһайхан искусствын түлөө, агуухэ Октябрьска революци ба Ленин—Сталинай партиин сэсэн политикын хүсөөр бадаран ургажа байгаа өөрынгөө ороной түлөө омогорхохол.

Петрова өөрыгөө рольдо дуратай. Наададаг ролингоо ямартань дуратайбта гэжэ асуухада: „намда Булаганшье, Арюун Гоохоншье адли һаян. Эдэ хоёр өөрынгөө арад зондо дуратай, харин эхэ оронойгоо дайсадта айхабтар дурагүй бурядай юрын дарлу зантай басагадууд, өөрынгөө арадай басагадууд"—байна гэжэ Петрова хаюусадаг.

Арюун Гоохон болбол трагическа рольтой. Надежда Петрова зориг хүсэл түгэлдэр, юунэйшье айхагүй басаган туладань, энэ рольдо дуратай. Харин Булаган болбол иргэү зөөлэн зантай басаган, тэрэ басаганай хуби заяань захагүй хүсэтэй инаг дура түрүүлдэг. Хэрзэгы шэрүүн зантай хаанай гарта ороод ябабашье, Булаган болбол хартачай урдаһаа байлдажа шададаг байгаа. Габэшье, зориглодоо хүрэжэ шадагүй. Булаган болбол жертвэ болоһон байгаа һаань, Арюун Гоохон өөрынгөө түлөө эрид шангаар зорин доболгоно хүсэн байгаа.

Түгэсхэлэй концертдэ Надежда Петрова урод дуу дуулаха байна. Залуу наһатай Надиин бэлигынь захагүй, олон янза.

Эдэ ехэ урда орожо ябаһан мүнөөнэй залуу хүнүүд гүн ба дарлуу байха һөтэй. Өөрыгөө дан дээгүүр абаха, өөртөө хэтэрхэй ехээр дуралха, саашадаа эрдэм мэргэжэл шудалхын хүсэлгүй болохо ябадал болбол эгээн ехэ аюул гээшэ. Зүгөөр, Надя Петрова—комсомол басаган. Тэрэнэй дутуу дундынь ажаглан хэлэхэдэ, тон анхаралтайгаар хүлеэн абажа, тэдэ дутуу дундаа усадхахын түлөө үнэн зүрхэнһөө оролдодог.

Өөрыгөө бэлиг талантые арадайгаа хэрэгтэ зорюулха гансахан үелгэ—комсомолка Петровагай урда байна.

Урдын сагай Россидо, мүнөөшье Баруун Европодо тон ехэ талантай дуушад аад, Петровагай түрүүлынгээ жэлдэ энэ олоһон ролиие наадаһайб гэжэ хэдэн жэлдэ хүлеэжэ ябадаг байха юм. Энэ ехэ золые Петровада сталинска эпохо ба түрэл һайхан искусство олгоо, тиимэһээ, энэ ехэ найдабариие Надежда Петрова хэзээшье мартахагүй гэжэ найдагдана.

М. Эдель.

Декадын бюллетень

Августын 11-эй үдэр, декадын бэлэдхэлэ хабаадагшад ба ород драмын театрын артистнууд, хамта 500 шахуу хүн, шэнэ театрын барилга дээрэ хүдэлмэрилээ.

Тэдэнэр угаа ехэ хүдэлмэри хэбэ: газагуурхи шороһонь сабарлаа, элиһэ зөөгөө, скульптурада хэрэглэгдэхэ шабар, хюрэдэмэл материал бэлэдхээ, сарай барив.

Профессор Фролов булэнэртээ, концертмейстер Поплавская, артистнууд Ринчино, Шагжин, Пагбаин, Николаев, Филармониин артист Брокарчик, Симфоническа оркестрын концертмейстер Зайков, Балетэй артистнууд Жигжитова, Тогонооева, Иванов, Базаржапов, декадын парторг Ф. Миронов, театрын директор М. Сыденов, ахалагша хормейстер Крынкин ба бусад тон һайнаар хүдэлмэрилбэд.

Августын 12-ой үдэр зунай шэнэ театрын сценэ дээрэ „Баирай" (нэгэдэхи картинын нэгэдэхи акт ба 2-хи картинын 2-хи акт) репетици амжалтатайгаар үнгэрөө.

Баирай ролиие— республикын габьяата артист В. Халматов ба Булаганай ролиие—артистка Гармаева гегшэд һайнаар гүйсэдхэбэ. Мүн артистнууд Шагжин ба Ринчино гэгшэд өөһэдынгөө рольнуудые муу бэшээр гүйсэдхөө. Хоор һайнаар дуулаа.

Театрын орологшо директор Н. М. Макеев, декадын ахалагша художник Г. Л. Кичель ба сценын машинист Голубков гэгшэд өөһэдынгөө ударна хүдэлмэрээр репетициин һаадгүйгөөр эхилэлые хангажа шадаа.

* * *

Шэнэ театра коммунальна хангалта мүнөө хүрэтэр бии бологогүй. Столовонуудай Трест (директорынь нүхэр Сутурин) театрта буфет ба сай эмхидхээгүй.

Авиациин үдэрэй урда тээ. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улан-Удын аэроклубай эрхим курсант комсомолец Тарнуев ниидэһэнэйгээ һүүлээр.

Пестеревэй фото.

Тээсэгэн болоһон, хүүгэдэй республиканска олимпиадада хабаадагша, Хоринн аймагай Худара-бурятска һургуулиин һурагшад Б. Дондокова ба Д. Р. Цыбиков.

Пестеревэй фото.

Хоёр жэшээ

Баргажанай аймагай, Горячинскын „Гослов" (директорынь нүхэр Кушеев) болбол энэ оной июль һарада 720 центнер элдэб сортын загаһа бариха плантай аад, 820 центнер бариба. Тус аймагай консервын завод (директорынь нүхэр Власов) июль һарада соо 10000 банка загаһанай консерв үйлэдбэрилхэ һөтэй байгаа. Мүнөө 149200 банка тушаагаа.

Тиимэ байтарнь, Ярууна аймагай, загаһа агналгын колхозууд июль һарада хамтадаа 130 центнер загаһа тушааха һөтэй байһан аад, 36 центнер тушаажа, даабаряа минил 27,6 процент дүүргэһэн байна. **Бизьяев.**

Уриһаламжын мүнгэ оруулгые түргэдхэе

Манай республикын колхозууд Гурбадугаар табанжэлэй (гурбадахи жэлэйнь гаргалга) гүрэнэй шэнэ уриһаламжые активнаар захиха һэн. Зүгөөр, аймагуудай зарим колхозууд шэнэ уриһаламжынгаа мүнгые түлэлгөөр гээгдэжэ байна.

Селенгын аймагай, Ново-Селенгинскэ с/советэй „Красный Чехой", Ноёхоной сомоной „Большевик", Тамчын с/советэй, Молотовай нэрэмжэтэ ба бусад колхозуудай колхозинигууд уриһаламжа захиһан мүнгөө оруулаадүй байна.

Тунхэнэй аймагай, Торын сомоной, „Улаан Шулуута", Еловско с/советэй, Сталинай нэрэмжэтэ ба Туранска с/советэй, Молотовай нэрэмжэтэ колхозуудай колхозинигууд 21745 түхэригтэ уриһаламжа захиһан аад, тэрэнэйгээ нэгэшье түхэригыень түлөөдүй.

Эдэ фактнуудаа мэдэхэдэ, уриһаламжын мүнгые саг соонь оруулха тухайда ойлгуулламжын хүдэлмэри ажалладаг дунда муусса ябуулагдаа гэжэ вывод хэхээр болоно. **Гаидин.**

Үбһэ хуряалга

Жаргалантынхид гээгдэбэ

Социалистическэ малажалда тэжээлэй бата база байгуулалга—үбһэхуряалга—Жаргалантын сомон (Селенгэ) дотор тон аали темптэйгээр ябуулагдажа байна. Сомон доторхи гурбан колхозуудынь хуряалгынгаа хүдэлмэридэ эхилжэ ороһоор һара үлүүтэй болоно байһан болобошье, дүүргэлтэнь тон ахир.

Августын 7-ной мэдээгээр, сомон доторонь үбһэхуряалга оройдоо 70 гаран процент дүүргэгдэбэ. Жаргалантын сомоной гурбан колхозуул 1860 гектар сабшалангые 20 хоногой болзор соо хуряаха плантай байгаа. Үбһэхуряалгын хүдэлмэридэ 110 хүн, 223 морин, 27 косилкануд ба 19 морин тармуурнууд хүдэлмэрилнэ. Хэрбээ хүсэеэ зүбөөр хэрэглэжэ шадаа һаа, ехэ юумэ хэхэ байгаа. Гансахан косилкаараашье һайнаар сабшаа һаань, 17 үдэрэй торшодо дүүргэгдэхэ һэн.

Үбһэхуряалгын бригаднуудта ажалай дисциплинэ тон һула. Партиин XVIII съездын нэрэмжэтэ колхоздо (түрүүлэгшэнь нүхэр Козлов) нилээд олон хүдэлмэрилэгшэдынь ажалда гарангүй, колхозойгоо центр дээрэ хэбтэнэ. Тельманэй нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүх. Очиров) үбһэхуряалгын хүдэлмэридэ бэлэдхэл муутайгаар ороод, 19 косилкануудайнь нэгэншье үдэрэйгөө нормо дүүргэнэгүй. Нэгэ участок дээрэ 2-3 косилкануул хамтадаа ябажа сабшана. Тэрээнһээ боложо, бэебээ һаатуулха ушар али олон тээгдэхэһөө гадна, тэдэнэрэй ажалта үдэрынь суг дээрээ гаргагдадаг байна.

Эдэ колхозуудай бригаднуудай ажалай бүтээсэнь тон бага. Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой 7 бригаднуудай бүхы хүдэлмэришэдэй 80 процентнь үдэрэйгөө нормые дүүргэнэгүй. Хоёрдохи бригадын машинист нүхэр Д. Цыденов, хуряалгын хүдэлмэридэ эхилжэ ороһон сагһаа хойшо олонхи үдэртөө үдэрэй 1 гектар сабшадаг ба хаа-на 3 гектар хүрэтэр сабшаһан байха юм. Мүн, 6-7 гар хажуурщан бии аад, үдэрэйгөө нормые нэгэниншье дүүргэдэггүй байна.

Тармалга ба һуриэлгэнь сабшалгаһаа хойно гээгдэнэ. Сомон доторонь 150 шахуу гектар газар хурягдаадүй. Олонхи бригаданууда морин тармуурнуудынь тусхайта хүнүүдтэ даалгагдажа үгтөөгүй. Мүнөөдэр нэгэ хүн, үглөөдэр ондоо хүн тармана. Тиигээд, машинануудынь ходо эмдэрдэг байха юм.

Үбһэхуряалгын хүдэлмэриин нимэ хангалтагүй байһаншье, тэрээндэ эрид хубилалта гаргаха, хүдэлмэришэдэй хүсые хүсэдөөр хэрэглэхэ тухай шиидхэхы хэмжээ абтанагүй. Тельманэй нэрэмжэтэ колхоздо хүүгэдэй яслиин эмхидхэгдээгүйһөө 30 шахуу эхэнэрнүүд үбһэхуряалгын хүдэлмэридэ ябанагүй.

„Шэнэ-Зам" колхозой (түрүүлэгшэнь нүхэр Бадмацыренов) сабшалангынь багахан, орой хамта 250 гектар байһаншье һаань, арай гэжэ 80-аад процент дүүргээд байна.

Хуряалгын түрүүшын арбан хоногой торшодо хүдэлмэриинь шанар муу байгаа. Дээгүүр, хайхаргайгаар сабшалга, тармахадаа гээлгэ нилээд болоо. Энэ шалтагаанһаа ваола суглуулагын план хангалтагүйгөөр дүүргэгдэнэ. Мүнөө жэлдэ сабшалангай ургаса һайн. Зарим участогуудай гектар бүриһөө 30-35 центнер гарана. Жаргаланта сомоной колхозууд, дунда жэшээгээр, гектар бүриһөө 20 центнер үбһэ абаха һөтэй аад, мүнөө гектар бүриһөө 15 центнер хуряана. Зарим бригадань гектарай 9 центнер үбһэ сабшаһан байна. Энэ һөөрөө, ерэхэ үбэлдэ малнуудтаа эдүүлхэ тэжээл хүсэд абажа шадахагүй болоно.

Үбһэхуряалгын бригаднуудта культурно-массова хүдэлмэри тон һулаар табигданхай. Тус сомоной колхозууд хуряалгын хүдэлмэридэ июлиин 8-һаа жэгдэрэн ороо. Зүгөөр, августын 1 болотор хүдэлмэришэдэй дунда социалистическэ соревнованиин договор баталагдаагүй, баталагдаһан газартань шалгалта болоогүй байгаа. Олонхи бригаднуудта ханын газетэ гаргагдаагүй. Газетэ ба журналнуудые уншалга болодоггүй. Избач. нүхэр Фролов хүдэлмэреэ һайтар табижа шадаагүй.

Үбһэхуряалгые эрчим шанартайгаар, ойрын үдэрэй торшо дотор дүүргэхэ тухай бүхы хүсөө эмхидхэжэ, эрид хубилалта хэхэ—сомоной партиина, советскэ органуудай ба колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй мүнөөдэрэй эдээн түрүүшын зорилго болоно.

Ц. Кижингинский.

КОЛХОЗНО БАЗАРТА

Городой колхозно базарта һүүлэй үдэрнүүдтэ овощь ба жэмэсэй элдэн элбэгжэжэ байна. Город шадархи, огородой ажалтай артельнүүд болбол капуста, картофель, мангир, һонгино ба бусад огородой эдеэнүүдые элбэгээр худалдана. Баһа нэрһэн, үзэм, мойһон, гүльзэргэн мэтын жэмэс ехээр элбэгжэнэ.

Горохто дүтын районуудай колхозууд ба колхознигууд мяха, тү, зөөхэй, тоһо г. м. продуктнуудые элбэгээр асаржа худалдана.

Латвийска Советскэ Социалистическэ Республика

(Справка).

Августын 5-най үдэр, СССР-эй Верховно Соведэй VII Сесси болбол Латвийска Советскэ Социалистическэ Республикые Советскэ Социалистическэ Республиканууддай Союзай составта оруулха тухай латвийска арадай сеймын гүйлтые нэгэнһаналаар хангаба. Энэ тогтоол хадаа Латвиин политическэ ба экономическэ хүгжэлтэдэ шэнэ эрын эхилэн нээбэ.

Арбантабадахи союзна республика, тухайламжаар Грузинтай адли, 65791 квадратна километр газар эзэлнэ. Хүнэонинь—1950000 хүн, тэдэнһээ латышууд — 75 процент, ородууд — 300000 -һаа дээшэ, еврейнүүд — 94000, полягууд — 49000. Бүхы хүнэонойнь гурбанһаа нэгэ хубинь городуудта һуудаг байна. Республикын столица — Рига болбол гол шухала худалдаанай, промышленна ба культурна центрэнь болоно. Эндэ оронойнь бүхы промышленна предприятинуудай 36 процентнь байдаг. Бэшэ томоохуу городууд соогоо горьтойхонуудынь Лиепан, Либава, Вентспилс, Бинддава, Елгава, Миндава ба Баеуздапилс, Двинск болоно. Пароходуудай ябадаг баруун Двина мүрэн Латвиин 6 руун захаһаа зүүн хилэ хүрэтэр урдана. Хамта дээрээ 1721 километр урта шоссейнэ харгынуудтай; гипс, мел, доломит г. м. газарай баялигууд бии. Геологуудай тухайламжаар, Латвиин газар дээрэ хүрин нүүрһэн, түмэрэй руда, халуун сланцууд бии байжа магад. 3 милиард тонно хүрэтэр халуун торфотой намагууд бии.

* * *

Советскэ Союзда ажаһуудаг арад зонтой историческа хуби заяагаараа, гадна, самодержавида ба капитализмда эсэргүү олон жэлдэ хамта тэмсэһэнээрээ холбоотой ажалша латвийска арад болбол өөрынгөө сүлөөрэлые ба национальна тэгшэ эрхые үни удаан ба сухаришагүйгөөр тэмсэн туйлаба. Тэдэнэр хадаа өөрынгөө хуби заяае манай оронойхүдэлмэришэн ба таряашантай ахадүүгэй бата холбоогоор энэ тэмсэл соо нэгэдхээ. Ородой пролетариадай боевой традициие түргэн ойлгожо, залуу латвийска хүдэлмэришэн анги болбол 1905 оной революцида „түрүү, бүри шухала һууринуудай нэгые" эзэлһэн юм". (Ленин) Латвийска деревни хадаа Балтиин далай шадарай газарые бүгэдыень шахуу эзэлжэ байһан ороной самодержавида ба балтийска баронуудта эсэргүү тэмсэлые хүдэлмэришэн ангитай хамта ябуулһан байна.

Латвийска хүдэлмэришэд болбол, манай ороной ажалшан арадтай сугтаа агуухэ Октябрьска революциин илалтын түлөө тэмсээ. Агуухэ Октябрьска социалистическэ революци хадаа урдын царска Россин арадуудые сүлөөлэн, бээ даанхай гүрэниие тогтоохо эрхые Латвиин ажалшан арадта олгоһон байгаа. 1917 оной һүүлээр Латвиин территори дээрэ тогтоогдоһон Советүүд болбол харин гүрэнэй окупантнуудаар ба нютагай контрреволюцигаар бутасохигдоо һэн.

Жэл шахуу болоод, 1918 оной декабриин тэн багаар Латвида сагзүүрын советскэ засаг тогтожо, гүрэнһөө—бээ даанхай советскэ республикада соностоһоншье һаа, миил 1919 оной май һара хүрэтэр байгаа һэн.

Английска жадзнуудаар дэмжэгдэһэн, бузар булай капиталистнууд ба помещигүүд хадаа өөрынгөө гарта засагые абаһан ба антантын заабаряар Латвиие Советскэ Союзда сэрэгээр добтолхо плацдарм болгоһон байна. Англо-Французска капиталда бээе худалдаһан, буржуазна политигууд болбол, орон доторoo өөрынгөө хатуу шанга диктатурые байгуулһан; Латвиин экономикые униалтада хүргэһэн ба таряашние томо капиталистическэ орондуудай андалдаанай хүнэһэн болгоһон байгаа.

Промышленностиин гол һалбаринуудынь:—металл болбосоруулга, машинабайгуулга униалтада хүрэһэн; техническэ культурануудые тарилгын талмай эрид бага болоһон байна.

Һүүлшын мэдээнүүдэй һоор, Латвидахи үйлэдбэриин эгээл томо һалбаринь—3 сахарна завод, хэдэн зуун тээрэм, 31 кондитерскэ ба 13 тамхинай фабриканууд—ые нэгэдхэһэн, эдеэ-хоолой промышленность байһан юм. Эндэ 12000-һаа үлүүхэн хүдэлмэришэд хүдэлмэрижэ байгаа.

Бүд нэхэдэг предприятинууд ехэнхи һууриие эзэлдэг һэн. Металл болбосоруулгын ба машинабайгуулгын промышленность дайнай эхилхэһээ урда нэгэдэхи һууриие эзэлжэ байһан аад, мүнөө доторой рынгэй хэрэгсэлнүүдые хангадаг предприятинуудта нэгэдэхи һуура алдаһан байна. Томохон электротехническэ завод, судна байгуулагын ба металлургическа заводууд, түмэрзамай мастерскойнууд, проволочно завод ба резинова эдлэлнүүдэй предприятинууд өөһэдынгөө үйлэдбэриие нилээд хороһон байна Латвиин бүхы промышленность жэл соогоо 600 миллион шахуу лат сэнтэй продукциие гаргана, энэ хадаа дайнай урдахи үйлэдбэриинь 74 проц. болоно.

Дурсагдаһан предприятинуудһаа гадна 60 баахануул электростанцинууд, зурууд гаргадаг 2 ба фанерна 15, фабриканууд, суперфосфатна завод, целлюлозно фабрика ба арбаад мянган бутархай хахад кустарна мастерскойнууд Латвида бии.

Латвиин промышленностьда зуу мянга шахуу хүдэлмэришэд хүдэлмэрилнэ.

Газарайнь ехэнхи хубинь помещигүүд ба кулагуудай гарта байгаа. Мянгаад таряашагазаргүйһөө ба бага газар багатайһаа ядаржа, томо газарэзэмдэгшэдэй полинууд дээрэ эгээн ахир хүлһөөр хүдэлмэрихэ баатай болоһон байна. 1920 оной „реформын" урда тэдэ бүхы газарай 60 процентнь помещигүүд ба церковиин гарта байһандань, таряашадай 70 проц. газаргүй байһан юм. 1920 оной „реформо" хадаа таряашанай байдалые һайжаруулаагүй, харин помещигүүдэй ба церковынүүдэй эхэнхи газарые гартаа абаһан кулагуудай ажахые бэхижүүлһэн юм.

Орооһото таряанай площадь бүри бага боложо, тариһан тарянь холодоо үхэдэг байгаа. Овес үргуулгаар Латви хадаа бүхы Европодо эгээ һүүлшын һууриие эзэлдэг байһан юм. Урдань ехэ үүргэ дүүргэжэ байһан леной тарилга бага болоһон ба архи гаргаха промышленностиин сырье—картофель үйлэдбэрилгэ жэлһээ жэлдэ хороһон байна. Ганса һүтэ малажал хүгжүүлэгдэдэг байһан ба, һүүлэй жэлнүүдтэ эбэртэ томо малай, гахай ба хонидой тоо толгой бэгаар нэмэһэн байна.

Ороной экономикодо ой модоной ажахы тон ехэ удхашанартай байгаа. Латвийска арад болбол олон жэлнүүдэй торшо соо реакционно режимэй хатуу шанга дарлалта доро зобожо ябаа һэн; хүдэлмэригүйдэлгэ, үлэсхэлэн ба гуйранщалга хадаа городууд ба деревнинүүдэй ажалшадай хубинь болоһон байгаа.

Ажалша арадай законно интересүүд ба хэрэгсэлнүүд хадаа булэг эксплоататорнуудай, капиталистнууд ба ехэ газарэзэмдэгшэдэй интереснүүдэй жертвэнь байдаг һэн. Латви хадаа арадуудай тюрьмэ байгаа. Шовинизм ба национальна тэгшэ бэшэ ябадал орон дотор дэлгэрэнхэй һэн; өөһэдынгөө политическэ, профсоюзна ба культурна организацинуудһаа ажалшад хаһагданхай байһан юм. Сүлөөтэ үгэ, сүлөөтэ һанал бодол хайра гамгүй дарагдадаг һэн. Латвида засагые гартаа бариһан абаһан плутократическа банда болбол Советскэ Союз тушаа бузагай провокационно политикые ябуулжа байгаа. Тэрэ банда хадаа Сметоной ба Улуотсын бандануудтай хамта, өөрынгөө империалистическэ эзэдэйгээ заабариие дүүргэн, СССР-тэ эсэргүү военно блок эмхидхэжэ, Латвиие Советскэ Союзда добтолхо плацдарм болгоһон байгаа.

Капитализмын ярмо доро байһан, Латвиин ажалшан арад болбол агуухэ Советскэ орондохи социализмын бүхэ дэлхэйн-историческа илалтануудые шэртэн хаража байгаа, үнинэй хүлеэгдэһэн сүлөөтэ часай ерэхэдэ, тэдэнэр хадаа плутократическа клинкы зүдэр муухай дарлалтые үгыхэһэн байна.

Июлиин 21-дэ, Латвийска арадай сейм болбол Латвиин бүхы территори дээрэ советскэ засагай тогтоогдоһоные угаа ехэ баяраар тунхаглаһан ба Латвийска Советскэ Социалистическэ Республикые СССР-эй составта оруулха тухай тогтоол абаһан байна. Хойто үдэртэнь, сейм болбол бүхы газарые, таряашанай баялигуудые: ой модо, нуурнууд ба мүрэнүүдые бүхы арадай—гүрэнэй үмсэ болобо гэжэ; банкнууд ба томо промышленностиие национализировалагдахань гэжэ соносхоһон байна.

Латви болбол, үнэхөөрөө бээе даанхай байха байдалые туйлаа, империалистическэ дайн һүрэөгэдэй гартахи наадахай болоһоо болибо. Мүнөө, Латвиин ажалшад болбол Советскэ Союзай арад зоной туһаламжаар, агуу ехэ Сталинай хүтэлбэри доро ябан, өөрынгөө ороной экономикые түргөөр шэнэдхэн табиха, таряашан үйлэдбэриин хүсые түргэхэ, промышленна предприятинуудые үргэдхэхэ, таряанай культуранууддай тарилгые ехэдхэжэ, үндэр һайн ургасые ба малажалай саашанхи хүгжэлтые хангаха байна.

Латвиин ажалшад болбол өөрынгөө материальна энхэ ажана байдалай хэмжээе дээшэлүүлхэ ба культурын дээдэ бадралтые туйлаха аргатай болобо. Тэрэ хадаа, СССР-эй бүхы ажалшадтай тон халуун хани барисаа байгуулан, өөрынгөө инагаар дуралдаг Социалистическэ Ороной хүсэшадые эсэшэ сухаришагүйгөөр бэхижүүлхэ байна. (ТАСС).

Харюусалгата редактор
Р. БИМБАЕВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Каландаришвили, 19. Телефоны: отв. редактора — 3-23; секретариата — 3-44; отделов партийной жизни, агитации и пропаганды—7-55 (2 зв.); сельхоз. отдела — 7-55; отделов кадров и писем — 5-07.

Типография НКМП. Уполномоченный Бурглавлита № 3185